

Col·lecció Quaderns de Legislació, 12

Addenda al llibre **LLEI 31/1995 DE PREVENCIÓ** **DE RISCOS LABORALS**

Inclou la Llei 54/2003, de 12 de desembre,
de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals

i
el Reial Decret 171/2004, de 30 de gener,
pel qual es desplega l'article 24 de la Llei 31/1995,
en matèria de coordinació d'activitats
empresarials

Barcelona, 2004

Generalitat de Catalunya
Escola d'Administració Pública
de Catalunya

Aquest opuscle és una addenda al llibre
Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals,
publicat per l'Escola d'Administració Pública de Catalunya
amb el núm. 12 de la col·l. "Quaderns de Legislació"
(Barcelona, 2001, 2ª ed., isbn 84-393-5455-X).

Edita:
Escola d'Administració Pública de Catalunya
Barcelona, abril de 2004

Traducció:
Llei 54/2003: Suplement núm. 25 en llengua catalana del BOE
Reial decret 171/2004: Escola d'Administració Pública de Catalunya

Impressió:
Estudi6 - c/ de Balmes, 252 - 08006 Barcelona

Sumari

LLEI 54/2003, DE 12 DE DESEMBRE,
de reforma del marc normatiu de la prevenció
de riscos laborals

3

REIAL DECRET 171/2004, DE 30 DE GENER,
pel qual es desplega l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de
novembre de prevenció de riscos laborals, en matèria
de coordinació d'activitats empresarials

27

LLEI 54/2003, DE 12 DE DESEMBRE, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals

---

(BOE núm. 298, de 13 de desembre de 2003. Suplement núm. 25 en llengua catalana, de 16 de desembre de 2003)

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

L'11 de febrer de 1996 va entrar en vigor la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals. Aquesta Llei, articulada sobre els principis d'eficàcia, coordinació i participació, i alhora inspirada pels objectius de responsabilitat i cooperació, complia l'exigència d'un nou enfocament normatiu dirigit a posar terme a la falta de visió unitària de la prevenció de riscos laborals al nostre país, a actualitzar regulacions desfasades, a adequar la legislació espanyola a la legislació comunitària sobre seguretat i salut en el treball i a regular situacions noves no previstes anteriorment.

L'aplicació de la Llei de prevenció de riscos laborals, així com de les seves disposicions de desplegament o complementàries i altres normes relatives a l'adopció de mesures preventives en l'àmbit laboral, pretén no només l'ordenació de les obligacions i responsabilitats dels actors immediatament relacionats amb el fet laboral, sinó fomentar una nova cultura de la prevenció. D'aquesta manera, l'exigència d'una actuació en l'empresa desborda el mer compliment formal d'un conjunt de deures i obligacions, cosa que requereix la planificació de la prevenció des del moment mateix del disseny del projecte empresarial, l'avaluació inicial dels riscos inherents al treball i la seva actualització periòdica a mesura que s'alterin les circumstàncies i variïn les condicions de treball, així com l'ordenació d'un conjunt coherent i integrador de mesures d'acció preventiva adequades a la naturalesa dels riscos i el control de l'efectivitat d'aquestes mesures.

II

Des de l'entrada en vigor de la Llei de prevenció de riscos laborals els poders públics, Estat i comunitats autònomes, els agents socials, les empreses i els treballadors i altres entitats que es dediquen a la prevenció de riscos laborals, han desenvolupat un esforç ingent, en tots els ordres i cadascun en el seu àmbit de responsabilitat, que ha dotat Espanya d'un marc homologable en aquesta matèria a la política comuna de seguretat i salut en el treball de la Unió Europea i a les polítiques dutes a terme pels estats membres.

Aquest esforç havia de conduir a la integració de la prevenció de riscos laborals en tots els nivells de l'empresa i a fomentar una autèntica cultura de la prevenció. Tanmateix, l'experiència acumulada en la posada en pràctica del marc normatiu, en els més de set anys transcorreguts des de l'entrada en vigor de la Llei, permet constatar tant l'existència de determinats problemes que en dificulten l'aplicació, com la de determinades insuficiències en el contingut, que es manifesten, en termes d'accidents de treball, en la subsistència d'índexs de sinistralitat laboral indesitjats que reclamen actuacions tan profundes com àgils.

L'anàlisi d'aquests problemes posa de manifest, entre altres qüestions, una incorporació deficient del nou model de prevenció i una falta d'integració de la prevenció en l'empresa, que s'evidencia moltes vegades en el compliment més formal que eficient de la normativa. Alhora es posa de manifest una falta d'adequació de la normativa de prevenció de riscos laborals a les noves formes d'organització del treball, especialment en les diverses formes de subcontractació i en el sector de la construcció.

III

El mes d'octubre de 2002, fruit de la preocupació compartida per tots per l'evolució de les dades de sinistralitat laboral, el Govern va promoure el reinici de la Mesa de Diàleg Social en matèria de Prevenció de Riscos Laborals amb les organitzacions empresarials i sindicals. Amés, es van mantenir diverses reunions entre el Govern i

les comunitats autònomes al si de la Conferència Sectorial d'Assumptes Laborals per tractar aquestes qüestions de manera conjunta.

Les conclusions d'aquest doble diàleg, social i institucional, s'han concretat en un conjunt de mesures per a la reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals, encaminades a superar els problemes i les insuficiències respecte dels quals hi ha un diagnòstic comú, assumides el 30 de desembre de 2002 com a acord de la Mesa de Diàleg Social sobre Prevenció de Riscos Laborals, entre el Govern, la Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresariales, la Confederació Espanyola de la Petita i la Mitjana Empresa, Comissions Obreres i la Unió General de Treballadors. Aquestes mesures van ser ratificades posteriorment pel Ple de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut de 29 de gener de 2003.

Les mesures acordades inclouen diferents àmbits: mesures per a la reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals, mesures en matèria de Seguretat Social, mesures per al reforçament de la funció de vigilància i control del sistema d'Inspecció de Treball i Seguretat Social i mesures per a l'establiment d'un nou sistema d'informació en matèria de sinistralitat laboral.

IV

Aquesta Llei té com a objecte afrontar l'execució de les mesures contingudes a l'Acord de 30 de desembre de 2002 que requereixen, per a la posada en pràctica, una norma amb rang de llei formal i que es refereixen a dos àmbits estretament relacionats: d'una banda, la reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals; de l'altra, el reforçament de la funció de vigilància i control del sistema d'Inspecció de Treball i Seguretat Social.

Com a objectius bàsics d'aquesta Llei s'han de destacar els quatre següents:

En primer lloc, i com a objectiu horitzontal, combatre de manera activa la sinistralitat laboral.

En segon lloc, fomentar una autèntica cultura de la prevenció dels riscos en el treball, que assegurï el compliment efectiu i real de les obligacions preventives i proscriuï el compliment merament formal o documental d'aquestes obligacions.

En tercer lloc, reforçar la necessitat d'integrar la prevenció dels riscos laborals en els sistemes de gestió de l'empresa.

I, en quart lloc, millorar el control del compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals, mitjançant l'adequació de la norma sancionadora a la norma substantiva i el reforçament de la funció de vigilància i control, en el marc de les comissions territorials de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.

Per assolir els objectius que s'acaben d'assenyalar, aquesta Llei s'estructura en dos capítols: el primer inclou les modificacions que s'introdueixen en la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals; el segon inclou les modificacions que s'introdueixen en la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.

V

El capítol I d'aquesta Llei modifica diversos articles de la Llei de prevenció de riscos laborals per ressaltar la importància de la integració de la prevenció de riscos laborals a l'empresa.

La necessària integració de la prevenció en el procés productiu i en la línia jeràrquica de l'empresa, per bé que és descrita en l'exposició de motius de la mateixa Llei 31/1995 i està reflectida entre els principis generals de l'acció preventiva en el paràgraf g) de l'article 15.1 i com a obligació associada a la mateixa activitat productiva a l'article 16.2, ha de ser destacada i ressaltada en la Llei com allò que permet assegurar el control dels riscos, l'eficàcia de les mesures preventives i la detecció de deficiències que donen lloc a nous riscos.

Aquesta integració de la prevenció que es detalla en els articles 1 i 2 del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, reglament dels serveis de prevenció, s'enuncia ara com la primera obligació de l'empresa i com

la primera activitat d'assessorament i suport que ha de facilitar-li un servei de prevenció, tot això per assegurar la integració i evitar compliment merament formals i no eficients de la normativa.

Amb aquesta finalitat, es modifica l'article 14.2 de la Llei 31/1995 per destacar que, en el marc de les seves responsabilitats, l'empresari ha de fer la prevenció de riscos laborals mitjançant la integració de l'activitat preventiva a l'empresa que s'ha de concretar en la implantació i l'aplicació d'un pla de prevenció de riscos laborals. Aquesta responsabilitat de l'empresari es desenvolupa mitjançant el seguiment permanent de l'activitat preventiva, a fi de perfeccionar de manera contínua les activitats d'identificació, avaluació i control de riscos.

Així mateix, es modifica l'article 16, que subratlla el deure d'integrar la prevenció en el sistema de gestió de l'empresa, tant en el conjunt de les seves activitats, com en tots els nivells jeràrquics de la mateixa empresa, precisament a través de la implantació i l'aplicació d'un pla de prevenció de riscos laborals el contingut de la qual es determina. Per a la gestió i l'aplicació d'aquest pla són instruments essencials l'avaluació de riscos laborals i la planificació de l'activitat preventiva.

Es completen les modificacions tendents a aconseguir una integració efectiva de la prevenció en l'empresa amb els canvis als articles 23 i 31 de la Llei de prevenció de riscos laborals. L'article 23 incorpora com a primer document que ha d'elaborar l'empresari, a partir del qual s'ha d'articular qualsevol acció preventiva, el pla de prevenció de riscos laborals, amb el benentès que un mer document no assegura la integració de la prevenció en l'empresa i que el que és realment eficaç és la seva gestió i aplicació real i efectiva en l'empresa. En l'article 31 es ressalta com a propi i primordial de la competència tècnica dels serveis de prevenció i matèria en la qual, com a conseqüència, han d'estar en condicions de proporcionar a l'empresa l'assessorament i el suport que requereixi en funció dels tipus de risc existents, no solament el disseny, sinó també la implantació i l'aplicació del pla de prevenció de riscos laborals. També s'estableix amb claredat, com a tasca dels serveis de prevenció, l'assessorament i el suport per a la planificació posterior de l'activitat preventiva.

Finalment, s'incorpora un nou article i una nova disposició addicional a

la Llei 31/1995 per disposar que la presència en el centre de treball dels recursos preventius de l'empresari, sigui quina sigui la modalitat d'organització dels recursos esmentats, és necessària en determinats supòsits i situacions d'especial risc i perillositat, recursos preventius que han de romandre en el centre de treball durant el temps en què es mantingui la situació que en determini la presència.

Entre els casos que determinen la necessitat de presència dels recursos preventius s'inclouen aquells en els quals els riscos es poden veure agreujats o modificats durant el desenvolupament dels processos o les activitats, per la concurrència d'operacions diverses que es desenvolupen successivament o simultàniament i que facin necessari un control específic de la correcta aplicació dels mètodes de treball.

Per tant, la Llei no es refereix a qualssevol supòsits de concurrència d'operacions successives o simultànies, sinó només a aquells que, amés, fan necessari un control específic de com s'apliquen els mètodes de treball, perquè una aplicació inadequada d'aquests mètodes podria donar lloc a aquest agreujament o modificació del risc. Això es pretén realitzar a través de la presència dels recursos preventius, que han de servir per garantir el compliment estricte dels mètodes de treball i, per tant, el control del risc.

La Llei es vol referir aquí a activitats com ara les obres de construcció o la construcció naval, en les quals la investigació d'accidents ha demostrat que un gran nombre d'aquests té l'origen precisament en l'agreujament o la modificació dels riscos en aquestes circumstàncies, cosa que es pretén evitar mitjançant aquesta mesura.

Tenint en compte les seves característiques particulars, s'estableix una regulació concreta per a la presència dels recursos preventius en les obres de construcció.

En tot cas, s'ha d'assenyalar que la integració de la prevenció de riscos laborals en l'empresa s'ha d'ajustar al que estableixen els articles 36 i 39 de la Llei 31/1995 sobre competències i facultats dels delegats de prevenció i del Comitè de Seguretat i Salut.

A més, aquest capítol incorpora un nou apartat a l'article 24, per deixar

constància que les obligacions de coordinació que s'hi regulen han de ser objecte de desplegament reglamentari.

VI

El capítol II d'aquesta Llei inclou la reforma de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, per millorar el control del compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals.

Per combatre el compliment merament formal o documental de les obligacions en matèria de prevenció de riscos laborals els tipus infractors es redacten precisant que les obligacions preventives s'han de complir amb l'abast i els continguts establerts a la normativa de prevenció de riscos laborals.

També es modifica la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social per assegurar el compliment efectiu de les seves obligacions pels diferents subjectes responsables en matèria de prevenció de riscos laborals: titulars de centres de treball, empresaris, promotors d'obres, entitats auditores i entitats formatives en prevenció de riscos laborals.

Després de quedar perfilades determinades obligacions preventives mitjançant les modificacions introduïdes en la Llei de prevenció de riscos laborals, s'ajusta la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social a aquestes obligacions en qüestions com ara la integració de la prevenció de riscos laborals, les infraccions dels empresaris titulars del centre de treball i la falta de presència dels recursos preventius. A més es millora la sistemàtica i es precisen els tipus de les infraccions en l'àmbit d'aplicació del Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut en les obres de construcció.

Així mateix, per millorar la coordinació entre empreses de treball temporal i empreses usuàries, es tipifica en la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social com a infracció greu de l'empresa usuària el fet de permetre l'inici de la prestació de serveis dels treballadors posats a disposició sense tenir constància documental que han rebut les informacions relatives als riscos i les mesures preventives, tenen la

formació específica necessària i tenen un estat de salut compatible amb el lloc de treball que han d'exercir.

Una menció singular mereix la tipificació com a infracció molt greu de la subscripció de pactes que tinguin per objecte el fet d'eludir, en frau de llei, la responsabilitat solidària que estableix l'article 42.3 de la Llei de prevenció de riscos laborals, article que, a més, reflecteix expressament que els pactes que tinguin per objecte eludir, en frau de llei, la responsabilitat solidària definida en el mateix article són nuls i no produeixen cap efecte. I això perquè qualsevol pacte que pretengui modificar un esquema de responsabilitats administratives legalment definit i taxat no pot tenir l'efecte pretès i s'ha de tenir per no posat, d'acord amb el que preveu l'article 6.3 del Codi civil, segons el qual «els actes contraris a les normes imperatives i a les prohibitives són nuls de ple dret».

VII

Com ja es va apuntar abans, el diàleg social i institucional també ha posat de manifest la conveniència de reforçar les funcions de control públic en el compliment de les obligacions preventives pels qui hi estiguin obligats.

A aquest efecte, i sobre l'experiència de les tres últimes dècades, aquesta Llei actualitza la col·laboració amb la Inspecció de Treball i Seguretat Social per part dels funcionaris tècnics de dependència autonòmica que disposaven de tasques de comprovació en les empreses, i dota aquestes funcions de les corresponents garanties quant al seu desenvolupament i al respecte del principi de seguretat jurídica, perfectament compatibles amb l'impuls dels efectes dissuasius davant incompliments que, en definitiva, persegueix qualsevol acció pública de verificació i control.

Amb aquesta finalitat, s'introdueixen determinades modificacions en els articles 9 i 43 de la Llei de prevenció de riscos laborals i en els articles 39, 50 i 53 de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social.

CAPÍTOL I

Modificacions que s'introdueixen en la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals

Article primer. *Col·laboració amb la Inspecció de Treball i Seguretat Social.*

Els articles de la Llei de prevenció de riscos laborals que es detallen a continuació queden modificats en els termes següents:

U. L'apartat 2 de l'article 9 queda redactat de la manera següent:

«2. Les administracions generals de l'Estat i de les comunitats autònomes han d'adoptar, en els seus àmbits de competència respectius, les mesures necessàries per garantir la col·laboració pericial i l'assessorament tècnic necessaris a la Inspecció de Treball i Seguretat Social que, en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat, ha de prestar l'Institut Nacional de Seguretat i Higiene en el Treball.

Aquestes administracions públiques han d'elaborar i coordinar plans d'actuació, en els seus àmbits competencials i territorials respectius, per contribuir a l'exercici de les actuacions preventives i les de empreses, especialment les de mitjanes i petites dimensions i les de sectors d'activitat amb un nivell més elevat de risc o de sinistralitat, a través d'accions d'assessorament, d'informació, de formació i d'assistència tècnica.

En l'exercici d'aquestes tasques, els funcionaris públics de les administracions esmentades que exerceixin tasques tècniques en matèria de prevenció de riscos laborals a què es refereix el paràgraf anterior poden exercir funcions d'assessorament, informació i comprovatòries de les condicions de seguretat i salut a les empreses i els centres de treball, amb l'abast que assenyala l'apartat 3 d'aquest article i amb la capacitat de requeriment a què es refereix l'article 43 d'aquesta Llei, tot això en la forma que es determini per reglament.

Les actuacions comprovatòries esmentades les ha de programar la respectiva Comissió Territorial de la Inspecció de Treball i Seguretat Social a què es refereix l'article 17.2 de la Llei 42/1997, de 14 de

novembre, ordenadora de la Inspecció de Treball i Seguretat Social per a la seva integració al pla d'acció en Seguretat i Salut Laboral de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.»

Dos. S'afegeix un nou apartat 3 a l'article 9 amb la redacció següent:

«3. Quan de les actuacions de comprovació a què es refereix l'apartat anterior es dedueixi l'existència d'infracció i sempre que hi hagi hagut incompliment de requeriment previ, el funcionari actuant ha de remetre l'informe a la Inspecció de Treball i Seguretat Social, en què s'han de recollir els fets comprovats, als efectes que s'aixequi l'acta d'infracció corresponent, si escau.

A aquests efectes, els fets relatius a les actuacions de comprovació de les condicions materials o tècniques de seguretat i salut recollits en aquests informes tenen la presumpció de certesa a què es refereix la disposició addicional quarta, apartat 2, de la Llei 42/1997, de 14 de novembre, ordenadora de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.»

Tres. S'afegeix un nou apartat 4 a l'article 9 amb la redacció següent:

«4. Les actuacions previstes en els dos apartats anteriors estan subjectes als terminis que estableix l'article 14, apartat 2, de la Llei 42/1997, de 14 de novembre, ordenadora de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.»

Article segon. *Integració de la prevenció de riscos laborals a l'empresa.*

Els articles de la Llei de prevenció de riscos laborals que es detallen a continuació queden modificats en els termes següents:

U. L'apartat 2 de l'article 14 queda redactat de la manera següent:

«2. En compliment del deure de protecció, l'empresari ha de garantir la seguretat i la salut dels treballadors al seu servei en tots els aspectes relacionats amb el treball. A aquests efectes, en el marc de les seves responsabilitats, l'empresari ha de realitzar la prevenció dels riscos laborals mitjançant la integració de l'activitat preventiva a l'empresa i

l'adopció de totes les mesures que siguin necessàries per a la protecció de la seguretat i la salut dels treballadors, amb les especialitats que es recullen en els articles següents en matèria de pla de prevenció de riscos laborals, avaluació de riscos, informació, consulta i participació i formació dels treballadors, actuació en casos d'emergència i de risc greu i imminents, vigilància de la salut, i mitjançant la constitució d'una organització i dels mitjans necessaris en els termes que estableix el capítol IV d'aquesta Llei.

L'empresari ha de portar a terme una acció permanent de seguiment de l'activitat preventiva a fi de perfeccionar de manera contínua les activitats d'identificació, avaluació i control dels riscos que no s'hagin pogut evitar i els nivells de protecció existents i ha de disposar el que sigui necessari per a l'adaptació de les mesures de prevenció assenyalades en el paràgraf anterior a les modificacions que puguin experimentar les circumstàncies que incideixin en la realització del treball.»

Dos. Es modifica el títol de l'article 16, que passa a denominar-se «Pla de prevenció de riscos laborals, avaluació dels riscos i planificació de l'activitat preventiva» i es fa una nova redacció dels apartats 1 i 2 de l'article esmentat, que queden redactats en els termes següents:

«1. La prevenció de riscos laborals s'ha d'integrar al sistema general de gestió de l'empresa, tant en el conjunt de les seves activitats, com en tots els nivells jeràrquics d'aquesta, a través de la implantació i aplicació d'un pla de prevenció de riscos laborals a què es refereix el paràgraf següent.

Aquest pla de prevenció de riscos laborals ha d'incloure l'estructura organitzativa, les responsabilitats, les funcions, les pràctiques, els procediments, els processos i els recursos necessaris per realitzar l'acció de prevenció de riscos a l'empresa, en els termes que s'estableixin per reglament.

2. Els instruments essencials per a la gestió i l'aplicació del pla de prevenció de riscos, que es poden dur a terme per fases de manera programada, són l'avaluació de riscos laborals i la planificació de l'activitat preventiva a què es refereixen els paràgrafs següents:

a) L'empresari ha de fer una avaluació inicial dels riscos per a la seguretat i la salut dels treballadors, tenint en compte, amb caràcter general, la naturalesa de l'activitat, les característiques dels llocs de treball existents i dels treballadors que els hagin d'exercir. La mateixa avaluació s'ha de fer en ocasió de l'elecció dels equips de treball, de les substàncies o preparats químics i del condicionament dels llocs de treball. L'avaluació inicial ha de tenir en compte les actuacions que s'hagin de desenvolupar de conformitat amb el que disposa la normativa sobre protecció de riscos específics i activitats d'especial perillositat. L'avaluació ha de ser actualitzada quan canviïn les condicions de treball i, en tot cas, s'ha de sotmetre a consideració i s'ha de revisar, si és necessari, en ocasió dels danys per a la salut que s'hagin produït.

Quan el resultat de l'avaluació ho faci necessari, l'empresari ha de fer controls periòdics de les condicions de treball i de l'activitat dels treballadors en la prestació dels seus serveis, per detectar situacions potencialment perilloses.

b) Si els resultats de l'avaluació que preveu el paràgraf a) posen de manifest situacions de risc, l'empresari ha de portar a terme les activitats preventives necessàries per eliminar o reduir i controlar aquests riscos. Aquestes activitats han de ser objecte de planificació per l'empresari, en què s'ha d'incloure per a cada activitat preventiva el termini per dur-la a terme, la designació de responsables i els recursos humans i materials necessaris per a la seva execució.

L'empresari s'ha d'assegurar de l'execució efectiva de les activitats preventives incloses a la planificació, i efectuar per a això un seguiment continu d'aquesta.

Les activitats de prevenció han de ser modificades quan l'empresari aprecï, com a conseqüència dels controls periòdics previstos en el paràgraf a) anterior, la seva inadequació a les finalitats de protecció requerides.»

Tres. Els paràgrafs a), b) i c) de l'apartat 1 de l'article 23 queden redactades de la manera següent:

«a) Pla de prevenció de riscos laborals, d'acord amb el que preveu l'apartat 1 de l'article 16 d'aquesta Llei.

b) Avaluació dels riscos per a la seguretat i la salut en el treball, inclòs el resultat dels controls periòdics de les condicions de treball i de l'activitat dels treballadors, d'acord amb el que disposa el paràgraf a) de l'apartat 2 de l'article 16 d'aquesta Llei.

c) Planificació de l'activitat preventiva, incloses les mesures de protecció i de prevenció a adoptar i, si s'escau, material de protecció que s'hagi d'utilitzar, de conformitat amb el paràgraf b) de l'apartat 2 de l'article 16 d'aquesta Llei.»

Article tercer. *Coordinació d'activitats empresarials.*

S'afegeix un apartat 6 a l'article 24 de la Llei de prevenció de riscos laborals amb la redacció següent:

«6. Les obligacions previstes en aquest article han de ser desplegades per reglament.»

Article quart. *Organització de recursos per a les activitats preventives.*

Els articles de la Llei de prevenció de riscos laborals que es detallen a continuació queden modificats en els termes següents:

U. El paràgraf a) de l'apartat 3 de l'article 31 queda redactat de la manera següent:

«a) El disseny, la implantació i l'aplicació d'un pla de prevenció de riscos laborals que permeti la integració de la prevenció a l'empresa.»

Dos. El paràgraf c) de l'apartat 3 de l'article 31 queda redactat de la manera següent:

«c) La planificació de l'activitat preventiva i la determinació de les prioritats en l'adopció de les mesures preventives i la vigilància de la seva eficàcia.»

Tres. S'afegeix, dins el capítol IV, un nou article 32 bis amb la redacció següent:

«Article 32 bis. *Presència dels recursos preventius.*

1. La presència al centre de treball dels recursos preventius, sigui quina sigui la modalitat d'organització dels esmentats recursos, és necessària en els casos següents:

a) Quan els riscos es puguin veure agreujats o modificats en el desenvolupament del procés o l'activitat, per la concurrència d'operacions diverses que es duen a terme successivament o simultàniament i que facin necessari el control de l'aplicació correcta dels mètodes de treball.

b) Quan es realitzin activitats o processos que per reglament siguin considerats com a perillosos o amb riscos especials.

c) Quan la necessitat d'aquesta presència sigui requerida per la Inspecció de Treball i Seguretat Social, si les circumstàncies del cas així ho exigeixen a causa de les condicions de treball detectades.

2. Es consideren recursos preventius, als quals l'empresari pot assignar la presència, els següents:

a) Un o diversos treballadors designats de l'empresa.

b) Un o diversos membres del servei de prevenció propi de l'empresa.

c) Un o diversos membres del o dels serveis de prevenció aliens concertats per l'empresa.

Quan la presència sigui realitzada per diferents recursos preventius aquests han de col·laborar entre si.

3. Els recursos preventius a què es refereix l'apartat anterior han de tenir la capacitat suficient, disposar dels mitjans necessaris i ser suficients en nombre per vigilar el compliment de les activitats preventives, i han de romandre en el centre de treball durant el temps en què es mantingui la situació que determini la seva presència.

4. No obstant el que assenyalen els apartats anteriors, l'empresari pot assignar la presència de manera expressa a un o diversos treballadors de l'empresa que, sense formar part del servei de prevenció propi ni ser treballadors designats, tinguin els coneixements, la qualificació i l'experiència necessaris en les activitats o processos a què es refereix l'apartat 1 i tinguin la formació preventiva corresponent, com a mínim, a les funcions del nivell bàsic.

En aquest cas, els treballadors han de mantenir la col·laboració necessària amb els recursos preventius de l'empresari.»

Article cinquè. *Competències del Comitè de Seguretat i Salut.*

El paràgraf a) de l'apartat 1 de l'article 39 de la Llei de prevenció de riscos laborals queda redactada de la manera següent:

«a) Participar en l'elaboració, posada en pràctica i avaluació dels plans i programes de prevenció de riscos a l'empresa. A aquest efecte, al seu si es debaten, abans de la seva posada en pràctica i referent a la seva incidència en la prevenció de riscos, els projectes en matèria de planificació, organització del treball i introducció de noves tecnologies, organització i desenvolupament de les activitats de protecció i prevenció a què es refereix l'article 16 d'aquesta Llei i projecte i organització de la formació en matèria preventiva.»

Article sisè. *Reforçament de la vigilància i del control del compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals.*

S'afegeix un nou apartat 3 a l'article 43 de la Llei de prevenció de riscos laborals amb la redacció següent:

«3. Els requeriments efectuats pels funcionaris públics a què es refereix l'article 9.2 d'aquesta Llei, en exercici de les seves funcions de suport i col·laboració amb la Inspecció de Treball i Seguretat Social, s'han de practicar amb els requisits i els efectes establerts a l'apartat anterior, i es poden reflectir en el Llibre de Visites de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, en la forma que es determini per reglament.»

Article setè. *Coordinació d'activitats empresarials a les obres de construcció.*

S'afegeix una nova disposició addicional, la catorzena, a la Llei de prevenció de riscos laborals amb la següent redacció:

«Disposició addicional catorzena. *Presència de recursos preventius a les obres de construcció.*

1. El que disposa l'article 32 bis de la Llei de prevenció de riscos laborals és aplicable a les obres de construcció regulades pel Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció, amb les especialitats següents:

a) La presència preceptiva de recursos preventius s'ha d'aplicar a cada contractista.

b) En el cas que preveu l'apartat 1, paràgraf a), de l'article 32 bis, la presència dels recursos preventius de cada contractista és necessària quan, durant l'obra, es duguin a terme treballs amb riscos especials, tal com defineix el Reial decret esmentat.

c) La presència preceptiva de recursos preventius té com a objecte vigilar el compliment de les mesures incloses en el pla de seguretat i salut en el treball, i comprovar-ne l'eficàcia.

2. El que disposa l'apartat anterior s'entén sense perjudici de les obligacions del coordinador en matèria de seguretat i salut durant l'execució de l'obra.»

Article vuitè. *Habilitació de funcionaris públics.*

S'afegeix una nova disposició addicional, la quinzena, a la Llei de prevenció de riscos laborals amb la redacció següent:

«Disposició addicional quinzena. *Habilitació de funcionaris públics.*

Per poder exercir les funcions que estableix l'apartat 2 de l'article 9

d'aquesta Llei, els funcionaris públics de les comunitats autònomes han de tenir una habilitació específica expedida per la seva comunitat autònoma, en els termes que es determinin per reglament.

En tot cas, aquests funcionaris han de pertànyer als grups de titulació A o B i acreditar formació específica en matèria de prevenció de riscos laborals.»

CAPÍTOL II

Modificacions que s'introdueixen a la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost

Article novè. *Subjectes responsables i concepte d'infracció.*

Els articles de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social que es detallen a continuació queden modificats en els termes següents:

U. L'apartat 8 de l'article 2 queda redactat de la manera següent:

«8. Els empresaris titulars de centre de treball, els promotors i propietaris d'obra i els treballadors per compte propi que incompleixin les obligacions que derivin de la normativa de prevenció de riscos laborals.»

Dos. L'apartat 2 de l'article 5 queda redactat de la manera següent:

«2. Són infraccions laborals en matèria de prevenció de riscos laborals les accions o omissions dels diferents subjectes responsables que incompleixin les normes legals, les reglamentàries, i les clàusules normatives dels convenis col·lectius en matèria de seguretat i salut en el treball subjectes a responsabilitat d'acord amb aquesta Llei.»

Article desè. *Infraccions greus en matèria de prevenció de riscos laborals.*

Els apartats de l'article 12 de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social que s'esmenten a continuació queden modificats en els termes següents:

U. L'apartat 1 queda redactat de la manera següent:

«1. a) Incomplir l'obligació d'integrar la prevenció de riscos laborals a l'empresa a través de la implantació i l'aplicació d'un pla de prevenció, amb l'abast i el contingut establerts en la normativa de prevenció de riscos laborals.

b) No dur a terme les avaluacions de riscos i, si s'escau, les seves actualitzacions i revisions, així com els controls periòdics de les condicions de treball i de l'activitat dels treballadors que escaiguin, o no realitzar aquelles activitats de prevenció que facin necessaris els resultats de les avaluacions, amb l'abast i el contingut establerts en la normativa sobre prevenció de riscos laborals.»

Dos. L'apartat 6 queda redactat de la manera següent:

«6. Incomplir l'obligació d'efectuar la planificació de l'activitat preventiva que derivi com a necessària de l'avaluació de riscos, o no fer el seguiment d'aquesta, amb l'abast i el contingut establerts en la normativa de prevenció de riscos laborals.»

Tres. L'apartat 14 queda redactat de la manera següent:

«14. Que l'empresari titular del centre de treball no adopti les mesures necessàries per garantir que aquells altres que hi duguin a terme activitats rebin la informació i les instruccions adequades sobre els riscos existents i les mesures de protecció, prevenció i emergència, en

la forma i amb el contingut establerts en la normativa de prevenció de riscos laborals.»

Quatre. L'apartat 15 queda redactat de la manera següent:

«15. a) No designar un o diversos treballadors per ocupar-se de les activitats de protecció i prevenció a l'empresa o no organitzar o concertar un servei de prevenció quan això sigui preceptiu, o no dotar els recursos preventius dels mitjans que siguin necessaris per al desenvolupament de les activitats preventives.

b) La falta de presència dels recursos preventius quan això sigui preceptiu o l'incompliment de les obligacions derivades de la seva presència.»

Cinc. L'apartat 19 queda redactat de la manera següent:

«19. No facilitar als treballadors designats o al servei de prevenció l'accés a la informació i la documentació assenyalades a l'apartat 1 de l'article 18 i a l'apartat 1 de l'article 23 de la Llei de prevenció de riscos laborals.»

Sis. S'hi afegeix un nou apartat 23 amb la redacció següent:

«23. En l'àmbit d'aplicació del Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat i salut a les obres de construcció:

a) Incomplir l'obligació d'elaborar el pla de seguretat i salut en el treball amb l'abast i el contingut establerts en la normativa de prevenció de riscos laborals, en particular perquè no té un contingut real i adequat als riscos específics per a la seguretat i la salut dels treballadors de l'obra o perquè no s'adapta a les característiques particulars de les activitats o els procediments desenvolupats o de l'entorn dels llocs de treball.

b) Incomplir l'obligació de fer el seguiment del pla de seguretat i salut en el treball, amb l'abast i el contingut establerts en la normativa de prevenció de riscos laborals.»

Set. S'hi afegeix un nou apartat 24 amb la redacció següent:

«24. En l'àmbit d'aplicació del Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen les disposicions mínimes de seguretat

i salut a les obres de construcció, l'incompliment de les obligacions següents corresponents al promotor:

a) No designar els coordinadors en matèria de seguretat i salut quan això sigui preceptiu.

b) Incomplir l'obligació que s'elabori l'estudi o, si s'escau, l'estudi bàsic de seguretat i salut, quan això sigui preceptiu, amb l'abast i el contingut establerts en la normativa de prevenció de riscos laborals, o quan aquests estudis presentin deficiències o manques significatives i greus en relació amb la seguretat i la salut a l'obra.

c) No adoptar les mesures necessàries per garantir, en la forma i amb l'abast i el contingut previstos en la normativa de prevenció, que els empresaris que exerceixen activitats en l'obra rebin la informació i les instruccions adequades sobre els riscos i les mesures de protecció, prevenció i emergència.

d) No complir els coordinadors en matèria de seguretat i salut les obligacions que estableix l'article 9 del Reial decret 1627/1997 com a conseqüència de la seva falta de presència, dedicació o activitat a l'obra.

e) No complir els coordinadors en matèria de seguretat i salut les obligacions, diferents de les esmentades en els paràgrafs anteriors, establertes en la normativa de prevenció de riscos laborals quan aquests incompliments tinguin o puguin tenir repercussió greu en relació amb la seguretat i la salut en l'obra.»

Vuit. S'hi afegeix un nou apartat 25 amb la redacció següent:

«25. Incomplir les obligacions derivades d'activitats corresponents a les persones o entitats que exerceixin l'activitat d'auditoria del sistema de prevenció de les empreses, d'acord amb la normativa aplicable.»

Nou. S'hi afegeix un nou apartat 26 amb la redacció següent:

«26. Incomplir les obligacions derivades d'activitats corresponents a entitats acreditades per desenvolupar i certificar la formació en matèria de prevenció de riscos laborals, d'acord amb la normativa aplicable.»

Article onzè. *Infraccions molt greus en matèria de prevenció de riscos laborals.*

Els apartats de l'article 13 de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social que es detallen a continuació queden modificats en els termes següents:

U. L'apartat 8 queda redactat de la manera següent:

«8. a) Que el promotor o l'empresari titular del centre de treball no adopti les mesures necessàries per garantir que aquells altres que hi exerceixin activitats rebin la informació i les instruccions adequades, en la forma i amb el contingut i l'abast establerts en la normativa de prevenció de riscos laborals, sobre els riscos i les mesures de protecció, prevenció i emergència quan es tracti d'activitats considerades per reglament com a perilloses o amb riscos especials.

b) La falta de presència dels recursos preventius quan això sigui preceptiu o l'incompliment de les obligacions derivades de la seva presència, quan es tracti d'activitats per reglament considerades com a perilloses o amb riscos especials.»

Dos. S'hi afegeix un nou apartat 13, amb la redacció següent:

«13. L'alteració o el falsejament, per les persones o entitats que exerceixin l'activitat d'auditoria del sistema de prevenció de les empreses, del contingut de l'informe de l'empresa auditada.»

Tres. S'hi afegeix un nou apartat 14 amb la redacció següent:

«14. La subscripció de pactes que tinguin per objecte eludir, en frau de llei, les responsabilitats que estableix l'apartat 3 de l'article 42 d'aquesta Llei.»

Article dotzè. *Infraccions de les empreses usuàries.*

S'introdueix un nou paràgraf f) a l'apartat 2 de l'article 19 de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social que queda redactat de la manera següent:

«f) Permetre l'inici de la prestació de serveis dels treballadors posats a disposició sense tenir constància documental que han rebut les informacions relatives als riscos i les mesures preventives, tenen la formació específica necessària i tenen un estat de salut compatible amb el lloc de treball a exercir.»

Article tretzè. *Criteris de graduació de les sancions.*

El paràgraf f) de l'apartat 3 de l'article 39 de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social queda redactada de la manera següent:

«f) L'incompliment de les advertències o els requeriments previs a què es refereix l'article 43 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.»

Article catorzè. *Responsabilitat empresarial.*

S'afegeix un últim paràgraf a l'apartat 3 de l'article 42 de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social amb la redacció següent:

«Els pactes que tinguin per objecte eludir, en frau de llei, les responsabilitats establertes en aquest apartat són nuls i no produeixen cap efecte.»

Article quinzè. *Infraccions per obstrucció.*

S'afegeix un nou paràgraf al final de l'apartat 2 de l'article 50 de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social amb la redacció següent:

«Tenen la mateixa consideració les conductes assenyalades en el paràgraf anterior que afectin l'exercici de les comeses assignades als funcionaris públics a què es refereix l'article 9.2 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, en les seves actuacions de comprovació en suport de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.»

Article setzè.

S'afegeix un nou apartat 3 a l'article 52 de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social amb la redacció següent:

«3. Així mateix, el ministeri fiscal ha de notificar, sempre, a l'autoritat laboral i a la Inspecció de Treball i Seguretat Social l'existència d'un procediment penal sobre fets que puguin ser constitutius d'infracció. La notificació produeix la paralització del procediment fins al moment en el qual el ministeri fiscal notifiqui a l'autoritat laboral la fermesa de la sentència o interlocutòria de sobreseïment dictada per l'autoritat judicial.»

Article dissetè. *Contingut de les actes.*

S'afegeix un apartat 5 a l'article 53 de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social amb la redacció següent:

«5. Quan l'acta d'infracció es practiqui com a conseqüència d'un informe emès pels funcionaris tècnics a què es refereix l'article 9.2 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, s'incorpora al seu text el relat de fets de l'informe corresponent, així com les altres dades rellevants d'aquest, amb el caràcter assenyalat a l'article 9.3 de la Llei esmentada.

La Inspecció de Treball i Seguretat Social ha de demanar als funcionaris públics referits l'esmena dels seus informes quan consideri que el relat de fets contingut és insuficient als efectes sancionadors, i s'ha de procedir al seu arxivament si no s'esmena en el terme de 15 dies i sense perjudici de noves comprovacions.»

Disposició addicional única. *Fonament constitucional.*

La qualificació competencial que conté la disposició addicional tercera de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, no queda alterada per les modificacions que d'aquesta es porten a terme mitjançant aquesta Llei, llevat de la corresponent a la relació

d'articles de l'apartat 2, a), de l'esmentada disposició als quals s'han d'afegir els articles 24, apartat 6, i 32 bis.

Disposició transitòria única. *Documentació del pla de prevenció de riscos laborals.*

Els empresaris que, a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, no hagin documentat el pla de prevenció de riscos laborals a què es refereixen la nova redacció de l'article 16.1 de la Llei de prevenció de riscos laborals i l'article 2.1 del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció, han de procedir a formalitzar-ho per escrit dins els sis mesos següents a l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició final única. *Entrada en vigor.*

Aquesta Llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Per tant,

Mano a tots els espanyols, particulars i autoritats, que compleixin aquesta Llei i que la facin complir.

Madrid, 12 de desembre de 2003.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern en funcions,
JAVIER ARENAS BOCANEGRA

**REIAL DECRET 171/2004, de 30 de gener,
pel qual es desplega l'article 24 de la Llei 31/1995,
de 8 de novembre, de prevenció de riscos
laborals, en matèria de coordinació d'activitats
empresarials**

(BOE núm. 27, de 31 gener de 2004)

El diàleg social desenvolupat entre el Govern i les organitzacions empresarials i sindicals des d'octubre de 2002 en la Mesa de Diàleg Social en matèria de Prevenció de Riscos Laborals i el diàleg institucional entre el Govern i les comunitats autònomes al si de la Conferència Sectorial d'Afers Laborals van donar lloc el 30 de desembre de 2002 a un diagnòstic comú sobre els problemes i les insuficiències apreciats en matèria de prevenció de riscos laborals i a una sèrie de propostes per solucionar-los acordades entre el Govern, la Confederació Espanyola d'Organitzacions Empresarials, la Confederació Espanyola de la Petita i la Mitjana Empresa, Comissions Obreres i la Unió General de Treballadors, propostes que van ser ratificades posteriorment pel Ple de la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball de 29 de gener de 2003.

S'ha donat suport en aquest doble diàleg amb l'aprovació de la Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals, que, pel que aquí interessa, afegeix un apartat 6 a l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, pel qual s'estableix de manera expressa la necessitat de desplegar reglamentàriament les previsions que en matèria de coordinació d'activitats empresarials regula l'article esmentat.

S'ha de recordar igualment que, dins de les propostes de la Mesa de Diàleg Social sobre Prevenció de Riscos Laborals, els agents socials havien acordat iniciar un procés de diàleg amb vista que el Govern aprovés un text per al desplegament reglamentari de l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals. En

aquest sentit, els interlocutors socials van remetre el passat mes de juliol al Govern un conjunt de criteris comuns per al desplegament dels apartats 1 i 2 de l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, així com una sèrie de consideracions més generals per al desplegament de l'apartat 3.

Aquest Reial decret a compleix el mandat de desplegar reglamentàriament l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i, per a això, pren com a base els criteris comuns i les consideracions generals consensuats pels agents socials.

En aquesta norma són objecte de tractament els diferents supòsits en què, d'acord amb l'article esmentat, és necessària la coordinació d'activitats empresarials i els mitjans que s'han d'establir amb aquesta finalitat, buscant sempre un equilibri adequat entre la seguretat i la salut dels treballadors i la flexibilitat en l'aplicació per part de les empreses que incideixi en la reducció dels índexs no desitjats de sinistralitat laboral.

D'una banda, la seguretat i la salut dels treballadors. En aquest sentit, aquest Reial decret representa un nou pas per combatre la sinistralitat laboral i, per tant, l'aprovació servirà per reforçar la seguretat i la salut en el treball en els supòsits de concurrència d'activitats empresarials en un mateix centre de treball, això és, en els casos cada dia més habituals en què un empresari subcontracta amb altres empreses la realització d'obres o serveis al seu centre de treball.

D'altra banda, la flexibilitat en l'aplicació per part de les empreses, pel que fa al desenvolupament i la precisió del que estableix l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, es du a terme mitjançant l'oferta d'un ventall de possibilitats que permeti en cada cas l'elecció dels mitjans més adequats i, per això, més eficients per coordinar les activitats empresarials en matèria de prevenció de riscos laborals. Alhora, aquesta elecció exigeix una implicació real en la coordinació d'activitats empresarials que allunyi un compliment merament formal.

Per tal d'establir les disposicions mínimes que els diferents empresaris que coincideixen en un mateix centre de treball han de posar en

pràctica per prevenir els riscos laborals derivats de la concurrència d'activitats empresarials i, per tant, perquè aquesta concurrència no repercuteixi en la seguretat i la salut dels treballadors de les empreses concurrents, el Reial decret s'estructura en sis capítols, tres disposicions addicionals i una disposició final.

En el capítol I s'aborda la definició de tres elements, presents en l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, tan essencials com debatuts i, per això, d'aclariment obligat aquí: es tracta de 'centre de treball', 'empresari titular del centre de treball' i 'empresari principal'. Aquest capítol es completa establint els objectius que la coordinació d'activitats empresarials per a la prevenció de riscos laborals ha de satisfer; objectius de la coordinació que constitueixen una de les peces angulars del Reial decret i que, per tant, han de ser aconseguits per tots els que —si estan en alguna de les situacions de concurrència que preveu la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals— han de cooperar i coordinar les seves activitats preventives.

El capítol II es dedica al desplegament de l'apartat 1 de l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, referent a tots els supòsits en què, en un mateix centre de treball, treballadors de dues empreses o més desenvolupin activitats. En primer lloc, es regula el deure de cooperar, cosa que implica per a les empreses concurrents informar-se reciprocament abans de l'inici de les activitats en el mateix centre de treball sobre els riscos específics de les activitats que puguin afectar els treballadors de les altres empreses. Aquesta informació ha de ser tinguda en compte pels empresaris concurrents en complir el previst per l'article 16 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals. A això s'uneix la transmissió d'aquestes informacions, ja que el deure de cooperar es completa amb la informació que cada empresari ha de donar als seus respectius treballadors dels riscos derivats de la concurrència d'activitats empresarials al mateix centre de treball. En compliment del deure de cooperació, els empresaris concurrents en el centre de treball han d'establir els mitjans de coordinació per a la prevenció de riscos laborals que considerin necessaris i pertinents en els termes previstos pel capítol V, i es precisa que, per a això, s'han de tenir en compte, juntament amb la perillositat de les activitats

desenvolupades al centre de treball, el nombre de treballadors i la durada de la concurrència d'activitats.

El capítol III, que desplega l'apartat 2 de l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, se centra en el paper de l'empresari titular del centre on es duen a terme les activitats dels treballadors de dues empreses o més. L'empresari titular ha de complir, atesa la seva condició de persona que ostenta la capacitat de posar a disposició i gestionar el centre de treball, determinades mesures en matèria d'informació i instruccions en relació amb els altres empresaris concurrents.

El capítol IV desplega l'apartat 3 de l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i es refereix al deure de vigilància encomanat per la llei a les empreses que contracten o subcontracten amb altres la realització d'obres o serveis corresponents a l'activitat pròpia d'aquelles i que es desenvolupa als seus centres de treball. El deure de vigilància, sense perjudici del que estableix l'article 42.3 del Text refós de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost, dóna lloc a la realització de determinades comprovacions per part de l'empresari principal: que l'empresa contractista o subcontractista disposi de l'avaluació dels riscos i de planificació de l'activitat preventiva, que les dites empreses han complert les seves obligacions en matèria de formació i informació i que han establert els mitjans de coordinació necessaris.

El Reial decret té adequadament en compte el que disposa l'apartat 5 de l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i subratlla que els deures de cooperació i d'informació afecten els treballadors autònoms de la mateixa manera que afecten les empreses els treballadors de les quals desenvolupen activitats en un mateix centre de treball.

El capítol V de la norma, aplicable a les diverses situacions en les quals pot haver-hi concurrència, es dedica als mitjans de coordinació. Comença amb una relació no exhaustiva d'aquests, entre els quals els empresaris poden optar segons el grau de perillositat de les activitats desenvolupades al centre de treball, el nombre de treballadors de les empreses que hi ha i la durada de la concurrència d'activitats:

intercanvi d'informació i comunicacions, reunions de coordinació de les empreses, presència al centre de treball dels recursos preventius, etc. Cal ressaltar que l'important són els objectius perseguits amb la coordinació de les activitats empresarials per a la prevenció dels riscos laborals, i que els mitjans adquireixen rellevància en la mesura que resulten idonis per a la consecució dels objectius.

A continuació es regula la determinació dels mitjans de coordinació. La iniciativa d'establiment d'aquests mitjans és de l'empresari titular del centre de treball els treballadors del qual hi desenvolupen activitats o, quan no n'hi hagi, de l'empresari principal. Aquest capítol conclou dedicant especial atenció a la designació d'una o més persones com a encarregades de la coordinació d'activitats preventives, que és destacada per la norma en considerar-se com un mitjà preferent de coordinació en determinades situacions en les quals aquesta resulta especialment complexa i presenta certes dificultats.

Finalment, el capítol VI es dedica, en el marc de la normativa vigent, als drets dels representants dels treballadors, i en destaca —juntament amb la informació als delegats de prevenció o, quan no n'hi ha, als representants legals dels treballadors sobre les situacions de concurrència d'activitats empresarials al centre de treball— la participació en les dites situacions en la mesura que això repercuteixi en la seguretat i salut dels treballadors que representen. Es preveu, així mateix, la possibilitat, ja apuntada per l'article 39 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, de realització de reunions conjuntes dels comitès de seguretat i salut, i es matisa que les reunions esmentades poden ser amb els mateixos empresaris quan l'empresa no tingui aquest comitè.

El Reial decret conclou amb una disposició addicional relativa a l'aplicació a les obres de construcció. Si bé les obres es continuaran regint per la seva normativa específica i els seus mitjans de coordinació sense alterar les obligacions actualment vigents (estudi de seguretat i salut en el treball durant la fase de projecte elaborat a instàncies del promotor, existència d'un coordinador de seguretat i salut durant la realització de l'obra, pla de seguretat i salut realitzat pel contractista, etc.), aquesta normativa específica resulta enriquida pel que estableix aquest Reial decret a través de la informació preventiva que s'han d'intercanviar els empresaris concurrents a l'obra i

mitjançant l'aclariment de les mesures que han d'adoptar els diferents subjectes que intervenen a les obres.

Així mateix, en sengles disposicions addicionals es destaca el paper de la negociació col·lectiva en la coordinació preventiva d'activitats empresarials i es precisa que la informació o documentació que, com a conseqüència del que estableix el Reial decret, es generin per escrit queden subjectes al que preveu l'article 23 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.

Aquest Reial decret es dicta de conformitat amb l'article 24.6 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i en la seva elaboració han estat consultades les organitzacions sindicals i empresarials més representatives i oïda la Comissió Nacional de Seguretat i Salut en el Treball.

En virtut d'això, a proposta del ministre de Treball i Afers Socials, el Consell d'Estat i amb deliberació prèvia del Consell de Ministres en la seva reunió del dia 30 de gener de 2004,

DISPOSO:

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte del Reial decret*

1. Aquest Reial decret desplega l'article 24 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, referent a la coordinació d'activitats empresarials.
2. Les disposicions que estableix aquest Reial decret tenen el caràcter de normes mínimes per a la protecció de la seguretat i salut dels treballadors en els supòsits de coordinació d'activitats empresarials.

Article 2. Definicions

Als efectes d'aquest Reial decret, s'entén per:

- a) Centre de treball: qualsevol àrea, edificada o no, en què els treballadors hagin de romandre o a què hagin d'accedir per raó del seu treball.
- b) Empresari titular del centre de treball: la persona que té la capacitat de posar a disposició i gestionar el centre de treball.
- c) Empresari principal: l'empresari que contracta o subcontracta amb altres la realització d'obres o serveis corresponents a l'activitat pròpia d'aquell i que es desenvolupen al seu centre de treball.

Article 3. Objectius de la coordinació

La coordinació d'activitats empresarials per a la prevenció dels riscos laborals ha de garantir el compliment dels objectius següents:

- a) L'aplicació coherent i responsable dels principis de l'acció preventiva que estableix l'article 15 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, per part de les empreses concurrents al centre de treball.
- b) L'aplicació correcta dels mètodes de treball per part de les empreses concurrents al centre de treball.
- c) El control de les interaccions de les diferents activitats desenvolupades al centre de treball, en particular quan puguin generar riscos qualificats com a greus o molt greus o quan es desenvolupin al centre de treball activitats incompatibles entre si per la incidència en la seguretat i la salut dels treballadors.
- d) L'adequació entre els riscos existents en el centre de treball que puguin afectar els treballadors de les empreses concurrents i les mesures aplicades per prevenir-los.

CAPÍTOL II
**Concurrencia de treballadors de diverses empreses en un
mateix centre de treball**

Article 4. Deure de cooperació

1. Quan en un mateix centre de treball desenvolupin activitats treballadors de dues empreses o més, aquestes han de cooperar en l'aplicació de la normativa de prevenció de riscos laborals de la manera que estableix aquest capítol. El deure de cooperació s'aplica a totes les empreses i treballadors autònoms concurrents al centre de treball, tant si hi ha relacions jurídiques entre ells com si no n'hi ha.
2. Les empreses a què es refereix l'apartat 1 han d'informar-se recíprocament sobre els riscos específics de les activitats que desenvolupen al centre de treball que poden afectar els treballadors de les altres empreses concurrents al centre, en particular sobre aquells que es poden agreujar o modificar per circumstàncies derivades de la concurrència d'activitats. La informació ha de ser suficient i s'ha de proporcionar abans de l'inici de les activitats, quan es produeix un canvi en les activitats concurrents que sigui rellevant a efectes preventius i quan s'ha produït una situació d'emergència. La informació s'ha de facilitar per escrit quan alguna de les empreses genera riscos qualificats com a greus o molt greus. Quan, com a conseqüència dels riscos de les activitats concurrents, es produeix un accident de treball, l'empresari n'ha d'informar els altres empresaris presents en el centre de treball.
3. Els empresaris a què es refereix l'apartat 1 s'han de comunicar immediatament tota situació d'emergència susceptible d'afectar la salut o la seguretat dels treballadors de les empreses presents en el centre de treball.
4. La informació a què es refereix l'apartat 2 ha de ser tinguda en compte pels empresaris concurrents al centre de treball en l'avaluació dels riscos i en la planificació de l'activitat preventiva a què es refereix l'article 16 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals. Per a això, els empresaris han de considerar els riscos que, per ser propis de cada empresa, sorgeixen o s'agregen precisament per les circumstàncies de concurrència en què les activitats es desenvolupen.

5. Cada empresari ha d'informar els seus treballadors dels riscos derivats de la concurrència d'activitats empresarials en el mateix centre de treball en els termes que preveu l'article 18.1 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.

Article 5. Mitjans de coordinació dels empresaris concurrents

1. Per complir el deure de cooperació, els empresaris concurrents al centre de treball han d'establir els mitjans de coordinació per a la prevenció de riscos laborals que considerin necessaris i pertinents en els termes que preveu el capítol V d'aquest Reial decret.
2. En establir els mitjans de coordinació s'han de tenir en compte el grau de perillositat de les activitats que es desenvolupen al centre de treball, el nombre de treballadors de les empreses presents en el centre de treball i la durada de la concurrència de les activitats desenvolupades per les dites empreses.

CAPÍTOL III

Concurrència de treballadors de diverses empreses en un centre de treball del qual és titular un empresari

Article 6. Mesures que ha d'adoptar l'empresari titular

L'empresari titular del centre de treball, a més de complir les mesures que estableix el capítol II quan els seus treballadors desenvolupin activitats en el centre de treball, ha d'adoptar, en relació amb els altres empresaris concurrents, les mesures que estableixen els articles 7 i 8.

Article 7. Informació de l'empresari titular

1. L'empresari titular ha d'informar els altres empresaris concurrents sobre els riscos propis del centre de treball que poden afectar les activitats que aquests desenvolupen, les mesures referents a la prevenció d'aquests riscos i les mesures d'emergència que s'han d'aplicar.

2. La informació ha de ser suficient i s'ha de proporcionar abans de l'inici de les activitats i quan es produeixi un canvi en els riscos propis del centre de treball que sigui rellevant a efectes preventius.
3. La informació s'ha de facilitar per escrit quan els riscos propis del centre de treball siguin qualificats com a greus o molt greus.

Article 8. Instruccions de l'empresari titular

1. Després de rebre la informació a què es refereix l'article 4.2, l'empresari titular del centre de treball, quan els seus treballadors hi desenvolupin activitats, ha de donar a la resta d'empresaris concurrents instruccions per a la prevenció dels riscos existents en el centre de treball que puguin afectar els treballadors de les empreses concurrents i sobre les mesures que s'han d'aplicar quan es produeixi una situació d'emergència.
2. Les instruccions han de ser suficients i adequades als riscos existents en el centre de treball que puguin afectar els treballadors de les empreses concurrents i a les mesures per prevenir els riscos.
3. Les instruccions s'han de proporcionar abans de l'inici de les activitats i quan es produeixi un canvi en els riscos existents en el centre de treball que puguin afectar els treballadors de les empreses concurrents, el qual sigui rellevant a efectes preventius.
4. Les instruccions s'han de facilitar per escrit quan els riscos existents en el centre de treball que puguin afectar els treballadors de les empreses concurrents siguin qualificats com a greus o molt greus.

Article 9. Mesures que han d'adoptar els empresaris concurrents

1. Els empresaris que desenvolupin activitats en un centre de treball del qual sigui titular un altre empresari han de tenir en compte la informació rebuda d'aquest en l'avaluació dels riscos i en la planificació de l'activitat preventiva a què es refereix l'article 16 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.
2. Les instruccions a què es refereix l'article 8 donades per

l'empresari titular del centre de treball han de ser complertes pels altres empresaris concurrents.

3. Els empresaris concurrents han de comunicar als seus treballadors la informació i les instruccions rebudes de l'empresari titular del centre de treball en els termes que preveu l'article 18.1 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.
4. Les mesures a què es refereixen els apartats anteriors s'han d'aplicar a totes les empreses i treballadors autònoms que desenvolupin activitats al centre de treball, tant si hi ha relacions jurídiques entre l'empresari titular i ells com si no n'hi ha.

CAPÍTOL IV

Concurrència de treballadors de diverses empreses en un centre de treball quan hi ha un empresari principal

Article 10. Deure de vigilància de l'empresari principal

1. L'empresari principal, a més de complir les mesures que estableixen els capítols II i III d'aquest Reial decret, ha de vigilar el compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals per part de les empreses contractistes o subcontractistes d'obres i serveis corresponents a la seva activitat i que es desenvolupin al seu centre de treball.
2. Abans de l'inici de l'activitat al seu centre de treball, l'empresari principal ha d'exigir a les empreses contractistes i subcontractistes que li acreditin per escrit que han realitzat, per a les obres i els serveis contractats, l'avaluació de riscos i la planificació de l'activitat preventiva.
Així mateix, l'empresari principal ha d'exigir a les empreses esmentades que li acreditin per escrit que han complert les seves obligacions en matèria d'informació i formació respecte dels treballadors que han de prestar serveis al centre de treball.
L'empresa contractista ha d'exigir les acreditacions previstes en els paràgrafs anteriors, per lliurar-les a l'empresari principal, quan subcontracti amb una altra empresa la realització de part de l'obra o servei.
3. L'empresari principal ha de comprovar que les empreses

- contractistes i subcontractistes concurrents al seu centre de treball han establert els mitjans necessaris de coordinació entre si.
4. El que disposa aquest article s'entén sense perjudici del que estableix l'article 42.3 del Text refós de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.

CAPÍTOL V Mitjans de coordinació

Article 11. *Relació no exhaustiva de mitjans de coordinació*

Sense perjudici d'altres que puguin establir les empreses concurrents al centre de treball, dels que es puguin establir mitjançant la negociació col·lectiva i dels que estableix la normativa de prevenció de riscos laborals per a determinats sectors i activitats, es consideren mitjans de coordinació els següents:

- a) L'intercanvi d'informació i de comunicacions entre les empreses concurrents.
- b) La celebració de reunions periòdiques entre les empreses concurrents.
- c) Les reunions conjuntes dels comitès de seguretat i salut de les empreses concurrents o, quan no n'hi hagi, dels empresaris amb els delegats de prevenció.
- d) La impartició d'instruccions.
- e) L'establiment conjunt de mesures específiques de prevenció dels riscos existents en el centre de treball que puguin afectar els treballadors de les empreses concurrents, o de procediments o protocols d'actuació.
- f) La presència al centre de treball dels recursos preventius de les empreses concurrents.
- g) La designació d'una o més persones encarregades de la coordinació de les activitats preventives.

Article 12. *Determinació dels mitjans de coordinació*

1. Rebuda la informació a què es refereixen els capítols II a IV

d'aquest Reial decret, i abans de l'inici de les activitats, els empresaris concurrents al centre de treball han d'establir els mitjans de coordinació que considerin necessaris i pertinents per al compliment dels objectius que preveu l'article 3. La iniciativa per a l'establiment dels mitjans de coordinació correspondrà a l'empresari titular del centre de treball els treballadors del qual hi desenvolupin activitats o, quan no n'hi hagi, a l'empresari principal.

2. Els mitjans de coordinació s'han d'actualitzar quan no resultin adequats per al compliment dels objectius a què es refereix l'article 3.
3. Cada empresari ha d'informar els seus treballadors sobre els mitjans de coordinació establerts en els termes que preveu l'article 18.1 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.

Quan els mitjans de coordinació establerts siguin la presència de recursos preventius al centre de treball o la designació d'una o més persones encarregades de la coordinació d'activitats empresarials, s'han de facilitar als treballadors les dades necessàries per permetre'ls identificar-los.

Article 13. *Designació d'una o més persones encarregades de la coordinació de les activitats preventives*

1. La designació d'una o més persones encarregades de la coordinació de les activitats preventives s'ha de considerar mitjà de coordinació preferent quan concorrin dues o més de les condicions següents:
  - a) Quan, al centre de treball, una de les empreses concurrents realitzi activitats o processos reglamentàriament considerats com a perillosos o amb riscos especials, que puguin afectar la seguretat i salut dels treballadors de les altres empreses presents.
  - b) Quan hi hagi una dificultat especial per controlar les interaccions de les diferents activitats desenvolupades al centre de treball que puguin generar riscos qualificats com a greus o molt greus.
  - c) Quan hi hagi una dificultat especial per evitar que es desenvolupin al centre de treball, successivament o

simultàniament, activitats incompatibles entre si des de la perspectiva de la seguretat i la salut dels treballadors.

- d) Quan hi hagi una complexitat especial per a la coordinació de les activitats preventives com a conseqüència del nombre d'empreses i treballadors concurrents, del tipus d'activitats desenvolupades i de les característiques del centre de treball.
2. Quan hi hagi raons tècniques o organitzatives justificades, la designació d'una o més persones encarregades de les activitats preventives es pot substituir per altres mitjans de coordinació que garanteixin el compliment dels objectius als quals es refereix l'article 3.
  3. La persona o les persones encarregades de la coordinació de les activitats preventives han de ser designades per l'empresari titular del centre de treball els treballadors del qual hi desenvolupin activitats. Podran ser encarregades de la coordinació de les activitats preventives les persones següents:
    - a) Un o diversos treballadors designats per al desenvolupament de les activitats preventives per l'empresari titular del centre de treball o pels altres empresaris concurrents, de conformitat amb l'article 30 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals i amb l'article 12 del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció.
    - b) Un o diversos membres del servei de prevenció propi de l'empresa titular del centre de treball o de les altres empreses concurrents.
    - c) Un o diversos membres del servei de prevenció aliè concertat per l'empresa titular del centre de treball o per les altres empreses concurrents.
    - d) Un o diversos treballadors de l'empresa titular del centre de treball o de les altres empreses concurrents que, sense formar part del servei de prevenció propi ni ser treballadors designats, reuneixin els coneixements, la qualificació i l'experiència necessaris en les activitats a què es refereix l'apartat 1.
    - e) Qualsevol altre treballador de l'empresa titular del centre de treball que, per la seva posició en l'estructura jeràrquica de l'empresa i per les funcions tècniques que exerceixi en relació amb el procés o els processos de producció desenvolupats al

centre, estigui capacitada per a la coordinació de les activitats empresarials.

- f) Una o diverses persones d'empreses dedicades a la coordinació d'activitats preventives, que reunixin les competències, els coneixements i la qualificació necessaris en les activitats a què es refereix l'apartat 1.

En qualsevol cas, la persona o persones encarregades de la coordinació d'activitats preventives han de mantenir la col·laboració necessària amb els recursos preventius dels empresaris concurrents.

- 4. Quan els recursos preventius de l'empresa a què pertanyin hagin d'estar presents en el centre de treball, la persona o les persones a qui s'assigni el compliment del que preveu l'article 32 bis de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, poden ser igualment encarregades de la coordinació d'activitats preventives.

El que disposa el paràgraf anterior només s'ha d'aplicar quan es tracti de les persones previstes en els paràgrafs a) a d) de l'apartat anterior i sempre que això sigui compatible amb el compliment de la totalitat de les funcions que tenen encomanades.

Article 14. *Funcions de la persona o les persones encarregades de la coordinació de les activitats preventives*

- 1. La persona o les persones encarregades de la coordinació de les activitats preventives tenen les funcions següents:
  - a) Afavorir el compliment dels objectius que preveu l'article 3.
  - b) Servir de via per a l'intercanvi de les informacions que, en virtut del que estableix aquest Reial decret, s'han d'intercanviar les empreses concurrents al centre de treball.
  - c) Qualsevol altres que els siguin encomanades per l'empresari titular del centre de treball.
- 2. Per a l'exercici adequat de les seves funcions, la persona o les persones encarregades de la coordinació estan facultades per:
  - a) Conèixer les informacions que, en virtut del que estableix

aquest Reial decret, s'han d'intercanviar les empreses concurrents al centre de treball, així com qualsevol altra documentació de caràcter preventiu que sigui necessària per a l'acompliment de les seves funcions.

- b) Accedir a qualsevol zona del centre de treball.
  - c) Donar a les empreses concurrents les instruccions que siguin necessàries per al compliment de les seves funcions.
  - d) Proposar a les empreses concurrents l'adopció de mesures per a la prevenció dels riscos existents en el centre de treball que puguin afectar els treballadors.
3. La persona o les persones encarregades de la coordinació han de ser presents en el centre de treball durant el temps que sigui necessari per al compliment de les seves funcions.
4. La persona o persones encarregades de la coordinació d'activitats preventives han de comptar amb la formació preventiva corresponent, com a mínim, a les funcions del nivell intermedi.

CAPÍTOL VI

Drets dels representants dels treballadors

Article 15. Delegats de prevenció

1. Per a l'exercici dels drets que estableix el capítol V de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, els delegats de prevenció o, quan no n'hi hagi, els representants legals dels treballadors han de ser informats quan es concerti un contracte de prestació d'obres o serveis en els termes que preveuen l'article 42.4 i 5 i l'article 64.1.1r del Text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març.
2. Els delegats de prevenció o, quan no n'hi hagi, els representants legals dels treballadors de l'empresa titular del centre de treball els treballadors de la qual hi desenvolupin activitats han de ser consultats, en els termes que preveu l'article 33 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i en la mesura que repercuteixi en la seguretat i salut dels treballadors

que representen, sobre l'organització del treball al centre derivada de la concurrència d'altres empreses en aquest.

3. Els delegats de prevenció o, quan no n'hi hagi, els representants legals dels treballadors de l'empresa titular del centre de treball els treballadors de la qual hi desenvolupin activitats estan facultats, en els termes que preveu l'article 36 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, i en la mesura que repercuteixi en la seguretat i salut dels treballadors que representen, per:
  - a) Acompanyar els inspectors de Treball i Seguretat Social en les visites i verificacions al centre de treball per comprovar el compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals en matèria de coordinació d'activitats empresarials, als quals poden formular les observacions que estimin oportunes.
  - b) Realitzar visites al centre de treball per exercir una tasca de vigilància i control de l'estat de les condicions de treball derivades de la concurrència d'activitats; amb aquesta finalitat poden accedir a qualsevol zona del centre de treball i comunicar-se durant la jornada amb els delegats de prevenció o representants legals dels treballadors de les altres empreses concurrents o, quan no n'hi hagi, amb els treballadors, de manera que no s'alteri el desenvolupament normal del procés productiu.
  - c) Demanar al seu empresari l'adopció de mesures per a la coordinació d'activitats preventives; amb aquesta finalitat poden efectuar propostes al comitè de seguretat i salut perquè hi siguin discutides.
  - d) Adreçar-se a la persona o les persones encarregades de la coordinació d'activitats preventives perquè proposin l'adopció de mesures per a la prevenció dels riscos existents en el centre de treball que puguin afectar els treballadors de les empreses concurrents.

Article 16. Comitès de seguretat i salut

Els comitès de seguretat i salut de les empreses concurrents o, quan no n'hi hagi, els empresaris i els delegats de prevenció poden acordar la realització de reunions conjuntes o altres mesures d'actuació coordinada, en particular quan, pels riscos existents en el centre de

treball que incideixin en la concurrència d'activitats, es consideri necessària la consulta per analitzar l'eficàcia dels mitjans de coordinació establerts per les empreses concurrents o per actualitzar-los.

Disposició addicional primera. *Aplicació del Reial decret a les obres de construcció*

Les obres incloses en l'àmbit d'aplicació del Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, pel qual s'estableixen disposicions mínimes de seguretat i salut en les obres de construcció, es regeixen pel que estableix el Reial decret esmentat. Als efectes del que estableix aquest Reial decret, s'ha de tenir en compte el següent:

a) La informació de l'article 7 s'entén com a acomplerta pel promotor mitjançant l'estudi de seguretat i salut o l'estudi bàsic, en els termes que estableixen els articles 5 i 6 del Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre. Les instruccions de l'article 8 s'entenen com a acomplertes pel promotor mitjançant les instruccions que dóna el coordinador de seguretat i salut durant l'execució de l'obra, quan la dita figura existeix; en un altre cas, les ha de donar la direcció facultativa.

b) Les mesures que estableix el capítol IV per a l'empresari principal corresponen al contractista que defineix l'article 2.1.h del Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre.

c) Els mitjans de coordinació en el sector de la construcció són els que estableix el Reial decret 1627/1997, de 24 d'octubre, i la disposició addicional catorzena de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, així com altres de complementaris que puguin establir les empreses concurrents a l'obra.

Disposició addicional segona. *Negociació col·lectiva*

De conformitat amb l'article 2.2 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, els convenis col·lectius poden incloure disposicions sobre les matèries que regula aquest Reial decret, en particular en aspectes com ara la informació als treballadors i els seus

representants sobre la contractació i subcontractació d'obres i serveis o la cooperació dels delegats de prevenció en l'aplicació i el foment de les mesures de prevenció i protecció adoptades.

Disposició addicional tercera. *Documentació escrita*

Qualssevol informació o documentació derivades del que estableix aquest Reial decret que es formalitzin per escrit han de formar part de la documentació a què es refereix l'article 23 de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals.

Disposició final primera. *Habilitació competencial*

Aquest Reial decret constitueix legislació laboral, i es dicta a l'empara de l'article 149.1.7a de la Constitució. Quant al personal civil amb relació de caràcter administratiu o estatutari al servei de les administracions públiques, constitueix normativa bàsica a l'empara de l'article 149.1.18a de la Constitució.

Disposició final segona. *Entrada en vigor*

Aquest Reial decret entra en vigor al cap de tres mesos de la publicació en el *Butlletí Oficial de l'Estat*.

Madrid, 30 de gener de 2004

JUAN CARLOS R.

El ministre de Treball i Afers Socials,
EDUARDO ZAPLANA HERNÁNDEZ-SORO